

Turun yliopisto
University of Turku

Avoin tiede ja tutkimus

TURUN YLIOPISTON

JULKAISUPOLITIikka

2016

JOHDANTO

Tieteeseen kuuluu olennaisesti avoimuus. Avoin julkaiseminen lisää tieteen luotettavuutta, tieteen edellytyksiä sekä tieteen käyttömahdollisuuksia päätöksenteossa. Lisäksi se pienentää tietokuilua kehittyvien ja kehittyneiden maiden välillä. Turun yliopiston tunnuslause ”Vapaan kansan lahja vapaalle tieteelle”, heijastelee sitä miten yliopisto on 1920 perustettu kansalaiskeräyksellä ja lahjana tieteelle. Avoin tiede tuo tieteen kaikkien käyttöön.

Turun yliopisto on osa kansainvälistä tiedeyhteisöä ja siksi kannattaa yliopistojen kansainvälisiä avoimen julkaisemisen julkilausumia. Suomen rehtorien neuvosto Unifi on vuonna 2006 allekirjoittanut Avoimen tieteen Berlinin julistuksen ([The Berlin Declaration on Open Access to Knowledge in the Sciences and Humanities](#)). Myös LERU (League of European Research Universities) on julkaissut kannanoton avoimeen julkaisemiseen ([LERU statement on Open Access to Research Publications](#)). EU:n tutkimuksen puiteohjelma edellyttää, että sen rahoittamissa projekteissa tuotetut julkaisut ovat avoimesti saatavilla.

Kansallisesti Opetus- ja kulttuuriministeriön Avoin tiede ja tutkimus (ATT) -hanke suosittelee tutkimuksen tulosten julkaisemista avoimella lisenssillä (CC BY 4.0) tai avoimena lähdekoodina. Lisäksi kansalliset tutkimusrahoittajat, kuten Suomen Akatemia ja Tekes edellyttävät, että niiden rahoittamissa projekteissa tuotetut julkaisut ovat avoimesti saatavilla.

Turun yliopiston strategian tavoitteena on luoda toimintakulttuuri, jossa yliopiston joka tasolla toimitaan avoimen tieteen periaatteiden mukaisesti. Julkaisupolitiikalla halutaan kannustaa Turun yliopiston tutkijoita avoimeen julkaisemiseen silloinkin, kun esimerkiksi rahoittaja ei sitä vaadi.

AVOIMEN JULKAISEMISEN PERIAATTEET TURUN YLIOPISTOSSA

1. Turun yliopistossa tuotettujen tieteellisten julkaisujen tulee olla avoimesti saatavilla mikäli kustantajan ehdot tämän mahdollistavat. Avoimen julkaisemisen periaatteet koskevat kaikkia Turun yliopistossa tutkimusta tekeviä ja Turun yliopistoa affiliaationa käyttäviä tutkijoita. Turun yliopistossa julkaisuarkistona toimii Tutkimustietojärjestelmä.
2. Artikkelit voidaan saattaa avoimeksi täysin avoimella mallilla (Gold Open Access) tai rinnakkaistallentamalla (Green Open Access). Turun yliopisto ei suosittele hybridimallilla julkaisemista. Kirjojen suhteen voidaan noudattaa tieteenalan vakiintunutta käytäntöä.
3. Väitöskirjojen tulisi olla avoimesti saatavilla Turun yliopistossa käytössä olevasta julkaisuarkistosta. Poikkeuksena kaupallisen kustantajan julkaisemat väitöskirjat. Kokoomaväitöskirjojen osalta vähintään yhteenveto-osa tulee saattaa avoimeksi.
4. Tutkija valitsee laadultaan ja vaikuttavuudeltaan parhaaksi katsomansa julkaisukanavan.
  - 4.1. Julkaisemisen avoimuus (Gold tai Green Open Access) on merkittävä tekijä julkaisukanavaa valittaessa.
  - 4.2. Julkaisun kirjoittajia kehoitetaan, mahdollisuuksien mukaan, pidättämään julkaisun oikeudet itsellään niiden jatkokäytön mahdollistamiseksi.
  - 4.3. Julkaisujen jatkokäyttöä ei rajoiteta tarpeettomasti ja käyttöehdot tuodaan selkeästi esille. Tämä tarkoittaa sitä, että julkaisuille suositellaan standardimuotoista koneluetavaa lisenssiä CC BY 4.0.
5. Tutkijoille suositellaan kansainvälisen tutkijatunnisteen ORCIDin hankkimista. Tunniste helpottaa tutkijan ja hänen julkaisujensa luotettavaa identifiointia esimerkiksi tilanteissa, joissa tutkija vaihtaa nimeä, nimenkirjoitusasua tai samannimisiä tutkijoita on useita. Ajan mittaan ORCID vähentää myös julkaisutietojen moninkertaista kirjaamista.

6. Julkaisemisen kustannukset ovat tyypillisesti rahoittajan hyväksymiä kustannuksia julkisrahoitteisissa projekteissa (esim. Suomen Akatemia, Tekes, EU:n puiteohjelma). Muissa tapauksissa julkaisemisen kustannukset jäävät tiedekunnan tai laitoksen katettavaksi. Läpinäkyvyyden takaamiseksi yliopisto kerää näistä kustannuksista tiedot yliopiston talousjärjestelmän kautta.
7. Tutkijoiden käytössä on Tutkimustietojärjestelmä, joka toimii myös avoimena julkaisuarkistona. Tutkimustietojärjestelmään tallennetut julkaisut ovat avoimesti saatavilla, mikä lisää julkaisujen näkyvyyttä, viitattavuutta ja vaikuttavuutta. Julkaisut löytyvät esimerkiksi internetin hakupalveluiden avulla.
  - 7.1. Maksullisessa julkaisukanavassa ilmestyneen julkaisun viimeinen vertaisarvioitu käsi- kirjoitus tulee rinnakkaistallentaa Tutkimustietojärjestelmään. Kirjasto selvittää kustantajalta luvan ja mahdollisen julkaisuviiveen (embargo) rinnakkaistallentamiselle.
  - 7.2. Kirjasto rinnakkaistallentaa avoimessa julkaisukanavassa (Gold tai hybrid Open Access) ilmestyneen julkaisun Tutkimustietojärjestelmään. Tämä ei estä julkaisun tallentamista myös muihin vastaaviin yliopiston ulkopuolisiin järjestelmiin.
  - 7.3. Tutkimustietojärjestelmään tallennettuun rinnakkaisjulkaisuun tehdyt viittaukset ohjataan tekemään alkuperäiseen julkaisuun oikeiden viittauskertymien varmistamiseksi.
8. Avoimeen julkaisemiseen tarjotaan koulutusta, perehdytystä ja ohjeita.
9. Yliopiston viestintäyksikkö edistää tutkimuksen ja julkaisujen näkyvyyttä yhteiskunnassa sekä avoimen tieteen toimintakulttuuria.
10. Julkaisupolitiikan toteutumista seurataan sopivin indikaattorein.

SANASTO

- Green Open Access = Rinnakkaistallennat tilausmaksullisessa aikakauslehdessä julkaistun artikkelisi oman organisaation tai tieteenalakohtaiseen avoimeen julkaisuarkistoon.
- Golden Open Access = Julkaiset artikkelisi kaikille avoimessa Open Access -aikakauslehdessä. Lehti voi periä sinulta tai organisaatioltasi ns. kirjoittajamaksun (APC) tai julkaiseminen on maksutonta.
- Hybridi julkaiseminen = Ostat tilausmaksullisessa aikakauslehdessä ilmestyneen artikkelisi tai kaupallisen kustantajan julkaiseman monografian avoimeksi maksamalla kirjoittajamaksun.
- CC BY 4.0 lisenssi = Annat muiden kopioida, välittää, levittää ja esittää sinun tekijänoikeuksiisi kuuluvaa teosta sekä sen pohjalta tehtyjä muokattuja versioita teoksestasi vain, jos he mainitsevat nimesi alkuperäisenä tekijänä.
- ORCID tunniste = Kansainvälinen tutkijatunniste, joka helpottaa tutkijan yksilöimistä (esim nimikaimat, nimimuutokset, rekrytoinnit yms.). Tulevaisuudessa ORCID tunnisteiden avulla julkaisutiedot siirtyvät Tutkimustietojärjestelmän ja ORCID -palvelun välillä, rahoitushakemuksiin, kustantajalle jne.